

---

## **Фінансово-економічний аналіз підприємства: основа прогнозування позитивних результатів за кризових умов**

**Ірина Химич**

кафедра управління інноваційною діяльністю та сферою послуг, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Тернопіль, Україна

ORCID: 0000-0002-2728-2007

**Наталія Різник**

кафедра економічної кібернетики, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Тернопіль, Україна

ORCID: 0000-0001-5931-7879

**Для цитування цієї статті:**

Химич Ірина, Різник Наталія. Фінансово-економічний аналіз підприємства: основа прогнозування позитивних результатів за кризових умов. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. Vol. 3, No. 1, 2024, pp. 62-71. doi: 10.46299/j.isjmef.20240301.06.

**Надійшла до редакції:** 02 січня 2024 р.; **Схвалено:** 31 січня 2024 р.;

**Опубліковано:** 01 лютого 2024 р.

---

**Анотація:** Дана стаття розкриває необхідність здійснення фінансово-економічного аналізу діяльності підприємства. Виявлено, що саме за кризових бізнес-умов підприємству потрібно знати власний рівень фінансової спроможності. Позитивні результати фінансово-економічного аналізу є важливою характеристикою правильно сформованої та реалізованої загальної стратегії та управлінської політики підприємства. Результати фінансово-економічної діагностики підприємства дозволяють виявити сильні та слабкі сторони в його діяльності. Отримані результати фінансово-економічного аналізу підприємства є основою для розробки прогнозних моделей. Прогнозовані варіанти майбутніх бізнес-подій виступають найшвидшими та найдоступнішими методами та заходами для покращення фінансової ситуації підприємства. Саме багатоваріантність прогнозних моделей є найшвидшим управлінським рішенням для виведення підприємства із кризового стану. Також, прогнозовані варіанти бізнес-подій можуть показати майбутню «вразливість» підприємства та забезпечити його фінансове «оздоровлення». В даному дослідженні запропоновано та описано загальну структуру поетапності здійснення діагностики та прогнозування фінансово-економічного стану підприємства. Представлена методика складається із двох взаємопов'язаних блоків: фінансово-економічної діагностики підприємства; прогнозування фінансово-економічного стану підприємства. Два блоки цієї методики взаємодоповнюють один одного: реально існуючий та прогнозований варіанти фінансово-економічного стану досліджуваного підприємства. Зазначено, що фінансово-економічний аналіз загального стану підприємства сприятиме розробці ефективного прогнозу на майбутнє, який забезпечить: розуміння в якому напрямі потрібно працювати підприємству надалі; підтримку діяльності підприємства на основі елементів гнучкості, адаптації, трансформації та мобільності бізнесу; формування реальної фінансово-економічної «картини» бізнесу та її реалізацію в практичній діяльності підприємства. Визначено, що найважливішою умовою збереження позицій бізнесу є проведення фінансово-економічного аналізу та комплексної фінансово-економічної діагностики стану та діяльності підприємства, а також здійснення коротко- та

середньострокового прогнозування ймовірності отримання майбутніх позитивних фінансово-економічних результатів.

**Ключові слова:** фінансово-економічний аналіз; фінансово-економічна діагностика; сильні сторони; слабкі сторони; активи; прибутковість; фінансові ресурси; прогнозування; фінансово-економічна стратегія; фінансова спроможність; фінансова безпека.

---

## 1. Вступ

Діяльність підприємств в умовах різноманітних криз, які ще й досить різняться між собою (пандемія та наявність масштабної війни в країні), зазнає все нових й нових викликів. За таких бізнес-умов підприємства здійснюють кардинальні зміни у своїй діяльності, а також є змушеними досить швидко перебудувати звичну для себе стратегію дій разом із швидким впровадженням таких принципів як: адаптивність, швидкозмінність, пристосування, гнучкість, мобільність тощо. Проте, варто зауважити, що застосування такого стратегічного підходу в бізнесі, як для збереження його діяльності, так і для забезпечення його подальшого ефективного розвитку та функціонування в цілому, має як свої переваги, так і загрози. Важливою умовою для збереження позицій бізнесу незмінно залишається проведення фінансово-економічного аналізу та комплексної фінансово-економічної діагностики щодо визначення загального стану та діяльності підприємств, а також й здійснення коротко- та середньострокового прогнозування щодо ймовірності отримання майбутніх позитивних фінансово-економічних результатів за наявності кризових бізнес-умов.

## 2. Об'єкт та предмет дослідження

Об'єктом даного дослідження є особливості здійснення фінансово-економічного аналізу щодо визначення стану підприємства, яке здійснює свою виробничо-господарську діяльність в кризових бізнес-умовах зовнішнього середовища.

Предметом дослідження є важливість здійснення прогнозування фінансово-економічних результатів як однієї із умов щодо забезпеченості отримання майбутніх позитивних результатів діяльності підприємства, а також одним із необхідних заходів щодо підтримки його функціонування на перспективу.

## 3. Мета дослідження

Метою представленого дослідження виступає обґрунтування необхідності проведення фінансово-економічного аналізу щодо наявного стану підприємства на основі комплексної оцінки показників виробничо-господарської діяльності в цілому, отримані результати та висновки якого сприятимуть забезпеченню точності прогнозованих варіантів змін для збереження, забезпечення та підтримки функціонування бізнесу на майбутнє.

## 4. Аналіз літератури

Дану тематику дослідження щодо необхідності використання фінансово-економічного аналізування та прогнозування альтернативних бізнес-подій для забезпечення ефективної діяльності підприємств вивчали багато вчених-економістів та науковців теоретиків й практиків, зокрема: Гайбура Ю.А. та Загнітко Л.А. [4] обґрунтували необхідність здійснення фінансового прогнозування як одного із основних елементів щодо забезпечення ефективності управління використанням фінансових ресурсів на підприємстві; Кобзев І.В., Мельников О.Ф. та Мельников О.О. [7] здійснили аналіз щодо методів оцінки фінансового стану підприємств, які є придатними до проведення прогнозування на формальному рівні за умова нестабільності розвитку економіки; Рузакова О.В. [12] проаналізувала існуючі сучасні методики щодо

оцінювання фінансового стану підприємства з метою розробки програми його фінансового оздоровлення; Семенова К.Д. [13] проаналізувала загальний фінансовий стан підприємств України, а також, на цій основі, підсумувала й представила основні тенденції їхнього розвитку; Черкасова С.В., Сороківський В.М. та Банюк Е.С. [16] досліджували взаємозв'язок між фінансовим аналізом та прогнозуванням як основою для формування успішної фінансової стратегії підприємства; Чернишова Л.В. [17] провела економічний аналіз щодо суб'єктів господарювання та окреслила основні перспективи їхнього розвитку; Юнацький М.О. [19] здійснив оцінку та представив шляхи удосконалення вже існуючих методичних підходів щодо проведення аналізу й прогнозування фінансового стану підприємства.

## 5. Методи дослідження

Основними методами дослідження, що застосовані в даній статті є такі як: теоретично-економічний метод (при поясненні та обґрунтуванні трактування особливостей поняття «фінансово-економічний аналіз підприємства»); метод аналізу та синтезу (при обґрунтуванні існуючого взаємозв'язку між складовими елементами в структурі поетапності здійснення діагностики та прогнозування фінансово-економічного стану підприємства); метод порівняння (при обґрунтуванні необхідності проведення фінансово-економічної діагностики та прогнозування фінансово-економічного стану підприємства, яке працює в мирних та кризових бізнес-умовах середовища); аналітико-прогностичний метод (при представленні прогностичних фінансово-економічних моделей для оцінки альтернативно-можливих варіантів розвитку майбутньої діяльності підприємства).

## 6. Результати досліджень

Фінансово-економічний стан підприємства є важливим показником його «ділового благополуччя», оскільки саме ця характеристика в цілому відображає як його успішність, так і його неуспішність в сучасному світі бізнесу. Безумовно, що позитивний фінансово-економічний стан підприємства є свідченням такої важливої ознаки як вдала реалізація його бізнес-рішень на основі правильно сформованої, загальної стратегії, а також даний аспект відображає й ефективність та чіткість здійснення комплексу управлінсько-організаційних дій та завдань разом із поєднанням гнучкої фінансово-економічної політики тощо. Зрозуміло, що будь-яка діяльність підприємства повинна бути «вимірною», тобто має бути проаналізованою на основі застосування певних аналітичних методик та методів. Крім цього, використання оцінювання та аналізування як діяльності, так і загального стану підприємства сприятиме розробці ефективного прогнозу на майбутнє, який потрібен:

1) по-перше, щоб зрозуміти в якому напрямі повинне працювати підприємство й надалі (зміна, оновлення або переформування загальної стратегії діяльності; коректування наявної фінансово-економічної політики із врахуванням швидкозмінності умов бізнес-середовища; оновлення принципів щодо формування клієнтської бази (споживачів);

2) по-друге, щоб зуміти здійснити ефективний багатоваріантний прогноз (за кризових бізнес-умов – короткостроковий) для забезпеченості та підтримки діяльності підприємства із врахуванням елементів гнучкості та адаптації бізнесу, а також із можливістю швидкої трансформаційності власного функціонування за умов невизначеності;

3) по-третє, щоб сформувати реальну фінансово-економічну «картину» бізнесу та, на цій основі, побудувати можливі варіанти розвитку бізнес-подій та вибрати найбільш відповідну й реалізувати її в практичній діяльності підприємства.

Проте, необхідність здійснення комплексної діагностики щодо діяльності підприємства за звичайного функціонування бізнес-середовища та в умовах кризи має певні своєрідні відмінності. Адже, за звичайних (мирних) умов діяльності підприємства, оцінка його фінансово-економічного стану здійснюється, в більшості, для того, щоб виявити які ж саме

фактори спричинили найбільший вплив на отримані кінцеві його результати, при цьому формуються певні висновки – шляхи та заходи для коректування отриманого результату на перспективу. За кризових бізнес-умов, аналіз фінансово-економічного стану підприємства буде проводитися вже з більшим наголосом на стан його фінансової безпеки та можливості зазнати збитків, які, в кінцевому підсумку, можуть призвести до банкрутства, і, як наслідок, до його повної ліквідації.

Отже, варто наголосити на тому, що фінансово-економічна оцінка підприємства є необхідною завжди, але різниться тільки своєю потребою за різних наявних бізнес-умов його середовища функціонування.

На рис. 1 зображено загальну структуру поетапності здійснення діагностики та прогнозування фінансово-економічного стану підприємства, яка складається із двох взаємопов'язаних блоків:



**Рис. 1.** Структура поетапності здійснення діагностики та прогнозування фінансово-економічного стану підприємства.

*Примітка:* сформовано авторами самостійно

- 1) фінансово-економічної діагностики підприємства;
- 2) прогнозування фінансово-економічного стану підприємства.

Перший блок представленої структури поетапності – «фінансово-економічна діагностика підприємства» включає здійснення комплексного аналізу всіх складових господарсько-виробничої діяльності підприємства, а саме:

- фінансово-економічну оцінку майнового стану підприємства, отримані результати якої відобразатимуть основні зміни в його майновому забезпеченні, а також наявність зайвих або ж необхідних активів (як необоротних, так і оборотних);

- фінансово-економічну оцінку ресурсного забезпечення підприємства, отримані результати якої відобразатимуть наявну структуру співвідношення між власними та залученими коштами (активами, фінансовими ресурсами), що свідчатиме про їх надлишок або ж нестачу та можливість накопичення та формування резервів на майбутнє;

- фінансово-економічну оцінку ліквідності та платоспроможності підприємства, отримані результати якої вказуватимуть на можливість або ж неможливість ефективного управління власними наявними боргами та зобов'язаннями, тобто буде висвітлено правильність реалізованої фінансово-економічної стратегії й тактичних управлінсько-координаційних дій та заходів;

- фінансово-економічну оцінку стійкості та стабільності підприємства, отримані результати якої відображають рівень фінансової незалежності або ж залежності досліджуваного підприємства, що свідчатиме про ефективність управлінської політики відносно розподілу та направленості власних й залучених фінансових ресурсів тощо;

- фінансово-економічну оцінку кредитоспроможності підприємства, результати якої відобразатимуть ефективність або неефективність управління кредитною політикою та правильність сформованої кредитно-організаційної стратегії й тактики;

- фінансово-економічну оцінку ділової активності підприємства, отримані результати якої відобразатимуть ефективність реалізації управлінсько-інвестиційної стратегії й тактики відносно дій та заходів щодо застосування та використання фінансово-інвестиційних ресурсів на досліджуваному підприємстві, а також ефективність управлінської політики щодо керування, координації та розподілу власних оборотних фінансових ресурсів;

- фінансово-економічну оцінку фінансових результатів підприємства, отримані результати якої відобразатимуть рівень прибутковості або ж збитковості на досліджуваному підприємстві, а також співвідношення між витратами та доходами, що в підсумку й охарактеризує наявний загальний фінансовий стан на підприємстві.

В кінці проведеної діагностики щодо визначення загального фінансово-економічного стану на досліджуваному підприємстві, варто сформулювати ґрунтовні й вичерпні висновки по кожній із її складових оцінки, а також вивести основні виявлені сильні та слабкі сторони в діяльності підприємства, що, в підсумку, сприятиме розробці якнайкращої стратегії дій та заходів для покращення виявленої бізнес-ситуації й ліквідації (повної або ж часткової) негативних моментів, що є наявними в його діяльності. Адже, на основі отриманих аналітичних даних результатів ряду фінансово-економічних показників (коефіцієнтів) найкраще здійснити таку інтерпретацію та представлення загального внутрішнього бізнес-середовища підприємства.

Другий блок структури поетапності – «прогнозування фінансово-економічного стану підприємства» включає здійснення наступних прогнозних заходів щодо покращення та вдосконалення виявленого загального фінансово-економічного стану підприємства, а саме:

- прогнозну модель оцінки ймовірності банкрутства підприємства варто розробляти для кожного підприємства, фінансово-економічний стан якого досліджується, адже, саме такого роду прогнозні дані зможуть надати відповідь та показати точну фінансово-економічну «картину» щодо наявної внутрішньої бізнес-ситуації цього підприємства із рівнем можливого отримання стану банкрутства;

- прогнозу модель оцінки фінансової безпеки підприємства необхідно розробляти для оцінки саме тих підприємств, які працюють в часи різноманітних криз, адже, такого роду прогноз сприятиме вибору якнайкращого варіанту застосування в їхню діяльність концепції управління фінансовими ресурсами із врахуванням найбільшого впливу наявних чинників (факторний аналіз) та забезпечить адаптацію й стійкість підприємства перед тими викликами, що перед ним виникли;

- прогнозу модель прибутковості підприємства варто застосовувати для тих підприємств, в діяльності яких почали значно переважати витрати над доходами, саме такого виду прогнозовані дані сприятимуть допомозі керівництву підприємства трансформувати власну стратегію діяльності до нових умов та забезпечать значне скорочення «непотрібних» витрат, натомість, збільшивши дохідну частину, що в підсумку призведе до отримання прибуткового стану та зростання рівня прибутковості підприємства загалом.

Варто зауважити і про те, що кожен із існуючих видів запропонованих аналітично-прогнозних моделей сприятиме значному покращенню виявленої негативної бізнес-ситуації на досліджуваному підприємстві, так як сам по собі будь-який прогноз є багатоваріантним планом вдосконалення й покращення тієї чи іншої визначеної негативної складової підприємства.

Для забезпечення більшої дієвості від запропонованих прогнозних моделей, найкращим варіантом буде розробка декількох таких моделей, проте в різних напрямках – оцінка банкрутства, рівень фінансової безпеки та рівень прибутковості, та вибір тієї, що найкращим чином підходить під дану визначену бізнес-ситуацію.

Крім цього, потрібно наголосити й на тому, що кожна із перелічених прогнозних моделей так чи інакше включає оцінку наявних фінансових ресурсів на підприємстві (як власних, так і залучених), що, в свою чергу, теж є хорошим фактором для відображення майбутнього ефективного розвитку бізнес-подій.

Однією із найважливіших моделей щодо прогнозу оцінки та й аналізу ефективності діяльності підприємства як такого, є так звана формула «DuPont» (1) [15]:

$$ROE = ROS \times Koa \times LR, \quad (1)$$

де: *ROE* – значення рівня рентабельності власного капіталу підприємства;

*ROS* – значення показника рентабельності продаж;

*Koa* – значення показника оборотності активів;

*LR* – значення показника фінансового левериджу.

Дана аналітично-прогнозна модель включає такі найважливіші для діяльності підприємства складові як:

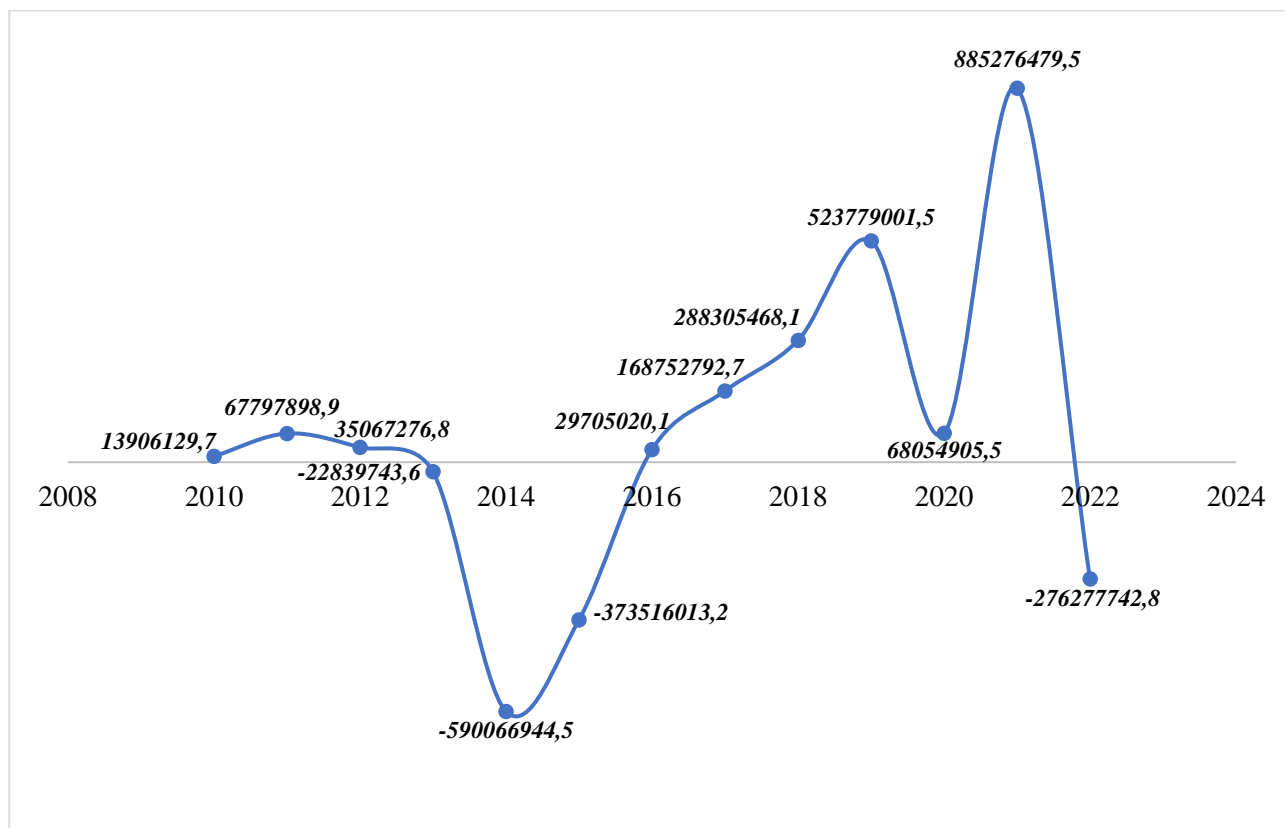
1) показник *ROS*, що відображає рівень ефективності операційної діяльності підприємства;

2) показник *Koa*, що характеризує рівень ефективності використання всієї наявної сукупності активів на підприємстві;

3) показник *LR*, що вказує на рівень якості використання «кредитного плеча» менеджментом підприємства.

Оскільки, дана модель здатна відобразити як загальний стан фінансово-економічної «картини» підприємства, так і представляти можливі прогнози розвитку бізнес-подій щодо ефективнішого оперування та мобілізації його фінансовими ресурсами, її варто застосовувати для виявлення сильних сторін в діяльності підприємства, що сприятиме їх активізації, а також і для забезпечення нівелювання та часткової або повної ліквідації визначених слабких сторін. Кожен із, зазначених в моделі, показників доцільно аналізувати окремо, що забезпечить побудову більш конкретнішого прогнозу та сприятиме кращому розв'язанню виявленої бізнес-проблеми.

На рис. 2 представлено динаміку результатів чистого прибутку (збитку) підприємств за видами економічної діяльності протягом 2010-2022 років в Україні.



**Рис. 2.** Динаміка результатів чистого прибутку (збитку) підприємств протягом 2010-2022 років, тис. грн.

**Примітка:** сформовано авторами на основі даних джерела [5]

Із наведених даних видно, що національний бізнес зумів успішно пройти адаптаційну трансформацію до наявності глобальних негативних чинників, зумовлених пандемією та отримав за 2021 р. прибуток в сумі 885276479,5 тис. грн., тобто на 1200,83 % більше, ніж результат показника за 2020 р. (68054905,5 тис. грн.). Проте, початок повномасштабної війни в країні «зруйнував» встановлену стратегію діяльності підприємств й призвів до отримання збитку в розмірі -276277742,8 тис. грн. (-131,21 %).

Проте, згідно опитувань, проведених фахівцями Європейської Бізнес-Асоціації [18], в 2023 р. український бізнес розпочав активізацію до свого відновлення. Так, частка підприємств, які почали працювати в повному обсязі склала 52,0 %, а тих, які працюють маючи певні обмеження – 41,0 %, тих, що зовсім перестали працювати є тільки 7,0%. Важливим моментом, що сприяє активному відновленню національного бізнесу є покращення його становища із фінансовими резервами: частка підприємств, які зуміли сформувані власні фінансові резерви розміром для одного та більше років зросла до 22,0 %; частка підприємств, що сформували фінансові резерви до півроку – до 20,0 %; частка підприємств, що сформували фінансові резерви на декілька місяців – до 23,0 %. Також, значно скоротилася частка національного бізнесу (з 32,0 % до 28,0 %), який взагалі не мав власного фінансового резерву. В підсумку, проведеного дослідження, 43,0 % від опитаних підприємців планують продовжувати розвивати власний бізнес та здійснювати інвестування в підтримку власної справи не дивлячись на певні негативні умови бізнес-середовища, таким чином сприяючи та підтримуючи власними діями економіку та й державу в цілому. Тож, можна вважати, що саме наявність кризових факторів сприяють розвитку національного бізнесу, а також націлюють його на активну адаптацію до нових умов бізнес-діяльності.

## 7. Перспективи подальшого розвитку досліджень

В наступних дослідженнях планується розробка аналітико-прогнозної моделі оцінки щодо діяльності релокованих підприємств в кризових бізнес-умовах зовнішнього та внутрішнього середовища на основі збереження рівня їх фінансово-економічної стійкості й безпеки функціонування з метою забезпечення та підтримки економічних процесів в країні.

## 8. Висновки

Діяльність підприємства за будь-яких бізнес-умов функціонування його середовища повинна вимірюватися. Адже, тільки на основі отриманих, таким чином, результатів можна побачити та дізнатися його загальний фінансово-економічний стан й визначити основні сильні та слабкі сторони. Також, на основі таких отриманих даних, можна сформулювати ряд важливих висновків та заходів щодо покращення виявленої бізнес-ситуації. Основними методами та заходами в такому напрямі виступають певні аналітично-прогнозні моделі щодо розвитку можливих альтернативних варіантів подій на майбутнє. Крім цього, варто пам'ятати й про те, що чим ґрунтовніше буде проведено фінансово-економічну діагностику стану та діяльності підприємства, тим кращими та якіснішими будуть сформовані альтернативні прогнозні результати його розвитку на майбутнє.

---

### Список літератури:

- 1) Атамас О.П., Майстер Т.М. Удосконалення системи управління інформаційною складовою фінансово-економічної безпеки підприємства. *Проблеми сучасних трансформацій*. 2023. № 8. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-8-04-02>.
- 2) Волкова Н., Степанко О. Прогнозування ризику настання банкрутства на підприємстві. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. № 2 (02). С. 173-178. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.2-29>.
- 3) Волкова Н.А., Подвальна Н.Е., Семенова К.Д. Економічний аналіз: Навчальний посібник. Одеса: ППЦ «Белка». 2020. 240 с.
- 4) Гайбура Ю.А., Загнітко Л.А. Фінансове прогнозування як елемент управління фінансовими ресурсами підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. № 9. С. 968-974. URL: [https://economyandsociety.in.ua/journals/9\\_ukr/167.pdf](https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/167.pdf).
- 5) Державна служба статистики України: Економічна статистика: Економічна діяльність: Діяльність підприємств: Чистий прибуток (збиток) підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства (2010-2022). URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 28.12.2023 р.).
- 6) Жук Н. Аналітична оцінка рівня фінансової безпеки підприємств. *Світ фінансів*. 2022. № 3 (72). С. 165-176. DOI: 10.35774/sf2022.03.093.
- 7) Кобзев І.В., Мельников О.Ф., Мельников О.О. Аналіз методів оцінки фінансового стану підприємства придатних до прогнозування на формальному рівні в умовах нестабільного розвитку економіки. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2023. Vol. 2. № 5. pp. 80-94. DOI: 10.46299/j.isjmef.20230205.06.
- 8) Круглова О., Козуб В., Козуб С., Наумова Т., Акімова Н., Твердохліб К. Уплив економічних та неекономічних чинників на рентабельність підприємства. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. Том 1. №. 48. 2023. С. 193-205. DOI: 10.55643/fcaptr.1.48.2023.3918.
- 9) Онищенко С.В., Таранець Б.В. Аналіз фінансової безпеки бізнесу в умовах пандемії. *Економіка і регіон*. 2021. Т. 4. № 83. С. 84-91. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2021.4\(83\).2531](https://doi.org/10.26906/EiR.2021.4(83).2531).
- 10) Півторак М.В., Музиченко О.М. Методи прогнозування чистого прибутку підприємства. *Економіка та держава*. 2021. № 1. С. 124-129. DOI: 10.32702/2306-6806.2021.1.124.



- 11) Пілецька С., Мягких І. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємств в умовах економіки знань. *Економіка та суспільство*, 2023. № 53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-29>.
- 12) Приймак С.В. Фінансовий аналіз. Практикум: Навчальний посібник. Львів, 2021. 264 с.
- 13) Рузакова О.В. Аналіз сучасних методик оцінювання фінансового стану підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. Том 1. № 2. С. 7-13. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2\(1\)-1](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-304-2(1)-1).
- 14) Семенова К.Д. Аналіз фінансового стану підприємств України та тенденції розвитку. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. № 5-6 (282-283). С. 77-82. DOI: DOI:10.32680/2409-9260-2021-5-6-282-283-77-82.
- 15) Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. Полтава: Видавництво ПП «Астроя», 2020. 434 с.
- 16) Целуйко О. З чого почати оцінку роботи підприємства: детальний аналіз та пропозиції власнику. 2022. 73 с.
- 17) Черкасова С.В., Сороківський В.М., Банюк Е.С. Фінансовий аналіз та прогнозування як основа формування фінансової стратегії підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 6. № 15. С. 329-333. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2019-5-56>.
- 18) Чернишова Л.В. Економічний аналіз суб'єктів господарювання: перспективи розвитку. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2022. № 8 (297). С. 40-47. DOI: DOI:10.32680/2409-9260-2022-8-297-40-47.
- 19) Що з бізнесом? Головне про стан економіки та бізнесу в серпні 2023 року. URL: <https://hub.kyivstar.ua/articles/shho-z-biznesom-golovne-pro-stan-ekonomiky-ta-biznesu-v-serpni-2023-roku> (дата звернення: 23.11.2023 р.).
- 20) Юнацький М.О. Огляд сучасних методів прогнозування фінансового стану підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 4. URL: [http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4\\_2018/42.pdf](http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2018/42.pdf).

---

## Financial and economic analysis of enterprises: a foundation for projecting positive outcomes in crisis conditions

**Iryna Khymych**

Department of Innovation Activity and Services Management, Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ternopil, Ukraine  
ORCID: 0000-0002-2728-2007

**Nataliia Riznyk**

Department of Economic Cybernetics, Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ternopil, Ukraine  
ORCID: 0000-0001-5931-7879

---

**Abstract:** This paper expounds on the imperative of conducting financial and economic analyses within the framework of enterprise activities. It elucidates that, particularly during periods of business crisis, understanding the enterprise's own level of financial capability becomes paramount. Positive outcomes resulting from financial and economic analyses serve as a critical characteristic of a well-formulated and implemented overarching strategy and managerial policy within the enterprise. The results of financial and economic diagnostics facilitate the identification of strengths and weaknesses inherent in its operational paradigm. The acquired findings from the financial and economic analysis form the basis for developing predictive models. Projected scenarios outlining future business events emerge as the most expeditious and accessible methods for enhancing the enterprise's financial

situation. The versatility of predictive models serves as the quickest managerial solution for extracting the enterprise from a crisis state. Furthermore, projected business event scenarios can reveal the enterprise's future «vulnerabilities», ensuring its financial «rehabilitation». This research proposes and delineates the comprehensive structure of phased diagnostics and forecasting of the financial and economic state of the enterprise. The presented methodology comprises two interconnected blocks: financial and economic diagnostics of the enterprise and forecasting the financial and economic state of the enterprise. These two blocks mutually complement each other: the existing and anticipated permutations of the financial and economic state of the researched enterprise. Emphasis is placed on the assertion that financial and economic analysis of the enterprise's overall state will contribute to the development of an effective forecast for the future, providing insight into the directions in which the enterprise needs to focus its efforts further. This, in turn, supports the enterprise's operations based on elements of flexibility, adaptation, transformation, and business mobility. It crystallizes a realistic financial and economic «picture» of the business and its implementation in the practical activities of the enterprise. The study establishes that the most crucial condition for maintaining business positions is the execution of financial and economic analysis and comprehensive financial and economic diagnosis of the state and operations of the enterprise, coupled with short- and medium-term forecasting of the probability of attaining future positive financial and economic results.

**Keywords:** financial and economic analyses; financial and economic diagnostics; strengths; weak sides; assets; profitability; financial resources; prognostication; financial and economic strategy; financial capacity; financial security.

---